

26 t/m 31 juli 2014

workshop beeldende kunst & cultuurhistorie

SÍMBOLO MÁGICO

met Ankie de Groot, Pierik I 'Istelle
en Eelco Schaap op ecolandgoed
Dominio Vale do Mondego in Portugal

Art

*ateliers | openlucht theaters
zomerfestival | studio's*

Nature

*natuurpark Serra da Estrela
rivier | waterbassins*

Genius

*filosofische convivia
workshops | masterclasses*

Ecology

*biologisch-dynamische
landbouw | slow food*

Land

*22 ha landgoed | olijfgaard
moestuinen | schapen*

Aanleiding

Tijdens het Angel Art Festival 2013 op Dominio Vale do Mondego bezochten 2 festivalgangers het dorpje Faia. En kwamen aan de praat met bewoners van het dorp. Vitor Manuel Paixão Salvador maakte hen - Ankie de Groot, Erik Veenhof - attent op de gegraveerde joodse symbolen in de granieten deurstijlen van sommige huizen in het dorp.

Door deze ontmoeting kwam een gesprek op gang over de historie van die symbolen. Het is een verhaal uit 1492 en dat nog steeds leeft in deze streek van Portugal - de Serra de Estrela. Een ruig landschap dichtbij de Spaanse grens, in een verborgen vallei in het dal de rivier de Mondego, in het binnenland van Portugal.

Geschiedenis

In de 14^e eeuw woonden Sefardische joden in dit gebied. Sefardische migratie van het Iberisch Schiereiland Sefardische Joden of Sefardim (Hebreeuws: סְפָרַדִּי, Standaard Səfaradim Tiberiaans Səp arədīm) zijn joden wier voorouders in Spanje en Portugal leefden. In 1492 werden zij als gevolg van het verdrijvingsdiedict gedwongen Spanje te verlaten, dan wel zich tot het christendom te bekeren. Na 1497 werden de Sefardim in Portugal voor dezelfde keuze gesteld. Hiermee kwam een einde aan een periode van openlijke Joodse aanwezigheid in Iberisch Schiereiland die in ieder

geval teruggaat tot vóór de Romeinse verovering van Iberië. (bron Ab Caransa).

Vervolg

Voor Ankie de Groot - Beeldend Kunstenaar en Erik Veenhof huisarts en fotograaf in Amsterdam - was dit aanleiding om een project voor te stellen. De huizen met de gegraveerde symbolen waren de huizen van de gekerstende joden. Deze kruizen waren aangepaste symbolen, die zichtbaar maakten dat de joodse bewoners zich tot het christendom hadden bekeerd. Ze deden dit om niet verdreven te worden uit hun eigen streek. Achter de deuren van deze huizen speelden zich een heel ander religieus leven af. Vele beleden hun joodse geloof in het diepste geheim. Andere joodse families vertrokken naar Antwerpen, maar vluchten na de val van Antwerpen naar Amsterdam, zoals Spinoza.

Vragen

De vragen die opkwamen naar aanleiding van dit verhaal waren; Waar ben je eigenlijk thuis? Hoe leef je, je eigen leven in een omgeving, die anderen uit jouw gemeenschap je niet laten? Hoe verhoud je je tot die gemeenschap. Je burens, vrienden, collega's enz.

Workshop

We bieden een workshop aan waarin je met deze vragen aan de slag kunt gaan. Om het verhaal tastbaar te maken, maken we de symbolen. Symbolen waardoor je je als individu kunt onderscheiden én toch ook onderdeel blijft van een gemeenschap. Deze magische symbolen maak je onder leiding van beeldend kunstenaar Ankie de Groot. Door het zelf te creëren, geef je letterlijk vorm aan je eigen gedachtengoed. Het gemaakte object is een verbeelding van je persoonlijk onderzoek naar dit thema.

Met Erik Veenhof fotografeer je de symbolen op de huizen in Faia en omliggende dorpen mét de huidige bewoners van die huizen.

Het project maakt het verhaal op twee manieren zichtbaar en verbeeldt de geschiedenis op een kunstzinnige manier. Het resultaat wordt geëxposeerd tijdens het Angel Art Festival 2014. Het project wordt begeleidt door Pierik l'Istelle.

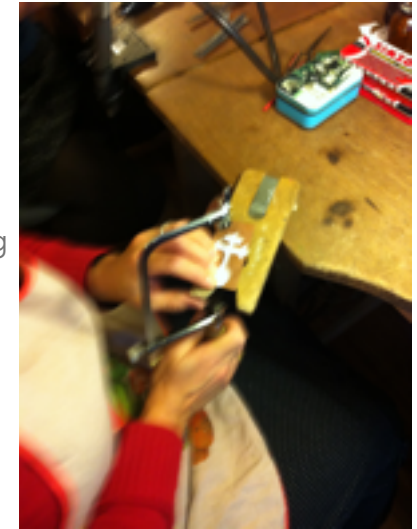
Wat gaan we doen?

Het project nodigt uit om na te denken over identiteit, ik ben, maar toch niet, transformatie. Deelnemers kunnen een sieraad of object maken uit verschillende materialen zoals: Koper, messing, zilverklei of hout. Deelnemers gaan in de omgeving onder begeleiding fotograferen.

Deelnemers worden geprikkeld om na te denken over het thema; 'Símbolo Mágico'.

Waar ben je thuis en waarom? Wat maakt jouw huis je thuis? Hoe verhoudt jij je daarbij tot de buitenwereld? Wat is zichtbaar en wat blijft verborgen of is onzichtbaar?

Vanuit deze gedachte wordt er met materiaal aan een symbool gewerkt. Van deze symbolen en van de foto's wordt een expositie ingericht.

Hetty Berg, manager Museale Zaken van het Joods Historisch Museum in Amsterdam, adviseert ons historisch-inhoudelijk bij deze bijzondere workshop.

Ankie de Groot

Als dochter van een uurwerkmaker/juwelier en een moeder met een mode accessoires winkel groeide Ankie de Groot (1968) op tussen de sieraden en de shawls en ontwierp al op jonge leeftijd haar eigen sieradenlijn.

Zij voltooide de opleiding tot goudsmid in Schoonhoven en vervolgde haar studie aan de Rietveldacademie afdeling edelsmeden. In 1996 liep ze stage bij Mira en Maroscheck in Lissabon waar ze werd

geselecteerd voor de Jovens Criadores expositie voor Portugese jonge ontwerpers. Ze exposeerde daarna bij vele galeries en verkocht sieraden aan winkels en particulieren.

Daarnaast begon ze, al voor haar afstuderen, met lesgeven omdat ze behoefte had aan de wisselwerking tussen docent en cursist; de spontaniteit van tekenen en schilderen. In 2006 studeerde, af aan de Fontys hogeschool voor vakdidactiek kunst en cultuur vakken. Zo begon ze, na vijftien jaar leservaring bij onder andere Buitenkunst beeldend, les te geven op hogescholen, bij stichtingen, op basisscholen en zelfstandig workshops te geven.

Afgelopen jaar startte ze het Foolsgold atelier in het Mediamatic gebouw aan de VOC kade in Amsterdam, bij het project de Freezing favela. Ook hier weer combineerde Ankie goudsmiden en creatieve workshops. De kracht van Ankie ligt in het individueel begeleiden van cursisten, leerlingen, "het eruit halen wat erin zit" en de fantasie en energie zonder enige schroom te laten stromen.

Ankie's trefwoorden: Passie, Menselijk, Schoonheid, Beeldende kunst, Design, Lichaam, Esthetiek & Mode.

Pierik l'Istelle

Pierik l'Istelle danst vanaf haar 4e jaar. Zij begon met de klassieke danstechniek en koos daarna voor moderne dans en dansexpressie aan de Amsterdamse Hogeschool voor de kunsten. Als Kunstenaar is haar uitdaging het spanningsveld tussen individuele behoefte en collectieve belangen. Haar werk kenmerkt zich door niet voor de hand liggende verbindingen. Vanaf 2006 maakt ze beeldend werk (maskers) waarbij ze de persoonlijke drijfveren van een ieder verbeeldt in materialen. Dit was

het vertrekpunt om haar vaardigheden in theater en beeldende kunst te verwezenlijken in Community-Art. Omdat Community-Art verbindt is zij regelmatig hiermee aan het werk in diverse wijken in Amsterdam. Sinds 2012 is zij verbonden aan Het Maluca Art Atelier op het landgoed de Dominio. Deze natuurlijk omgeving, het landschap, oorspronkelijke én nieuwe bewoners van dit gebied zijn een bron van inspiratie om tot creëren te komen.

Eelco Schaap

Na zijn opleiding op Warmonderhof heeft Eelco zich 35 jaar lang ingezet voor de biologisch-dynamische landbouw in Nederland en daarnaast in Europa en Amerika geadviseerd. De laatste jaren was hij actief in de groene politiek en in natuurbescherming. Natuur is zijn passie. Op het Landgoed is Eelco verantwoordelijk voor de landbouw

en de landschappelijke inrichting van het domein.

Sefarim Portugese Joden

Het huis Avis en de eeuw van de ontdekkingen en het lot van de Sefarim

Filipa de Lencestre van Engelse komaf was koningin van Portugal met gemaal João I. Hun 3e zoon prins Henrique veranderde de koers van Portugal fundamenteel. Hij veroverde in 1415 Ceuta, het strategische bolwerk op de Marokkaanse kust, en stichtte de zeevaartschool van Sagres. Hij omringde zich met astronomen en scheepsbouwers en was lid van de Orde der Tempeliers. De geestelijke Orde die op grond van spirituele inzichten de wereld durfden te verkennen. Zij ontdekten Madeira en de archipel van de Azoren. De latere uitvalsbasis voor de oversteek naar Brazilië, ontdekt door de joodse Pedro Alvares Carbal ver voor Columbus.

Dom João II opende tijdens zijn koningschap de grenzen met Castilië en Leon waardoor 60.000 joden de vervolging in Spanje ontvluchten. De rivaliteit tussen het Portugese koningshuis en de katholieke vorsten uit Castilië en Leon bepaalde de politieke keuzen. Het Spaanse hof beëindigde met de Reconquista de val van Cordobá in 1492 600 jaar durende Moorse heerschappij op het Iberisch schiereiland.

Bartolomeu Dias rondde in 1487 Kaap de Goed Hoop, waardoor de Indische Oceaan zich opende voor de Portugezen. Spanje en Portugal waren rivaliserend in hun expansie.

In 1494 kwam de paus er aan te pas om door het Verdrag van Tordesillas de wereld te verdelen tussen beide landen. Spanje alles ten westen van de lijn en Portugal alles ten oosten. die denkbeeldige lijn liep wars door zuid Amerika. Toen Cabral in 1500 voet aan wal zetten in Brazilië was dat land 'automatisch' Portugees. De Portugezen bleven er vier honderd jaar. Vasco da Gama ontdekte in 1498 de zeeroute naar India en Mozambique. Alfonso Albuquerque ontdekte Goa in 1508. Portugezen zouden er 450 jaar lang blijven. In 1511 veroverde hij Malakka een strategisch handelscentrum in Oost-

Indië. De Portugezen zwaaiden de scepter over de hele Indische Oceaan en hadden de specerijenhandel van de Arabieren overgenomen. In 1522 rondde een Spaanse expeditie onder leiding van de Portugees Fernão de Magalhães de aarde.

De nieuwe rijkdom veranderde Portugals uiterlijk ingrijpend. De welvaart werd zichtbaar in Lissabons nieuwe architectuur. Onder koning Dom Manuel I (1495 - 1521) ontstonden de overdadige decoraties die nog steeds zijn naam dragen: Manuelstijl. De Sefardische joden speelden een belangrijke rol in de internationale handel. Zij behielden hun familiere banden en omdat ze elders veelal uit de ambachten geweerd werden werd handel vooral hun métier. De diaspora maakte dat men overal contacten had. Zij droegen daardoor aanzienlijk bij aan de internationalisering van de handel. Zuid-Amerikaanse cacao wordt na vele eeuwen nog steeds via Amsterdam/Zaandam verhandeld. De thee gaat via Hamburg. Voorbeelden van de gevolgen van de verdrijving van de Sefardische joden uit Spanje en later ook uit Portugal. De directe relatie tussen de Spaanse en Portugese expedities en de dominante rol in de wereldhandel, incl. de verovering van het Iberisch schiereiland op de Arabieren en de rol van de Sefardische joden in dat complexe proces zijn niet te scheiden. De Arabieren verloren ook de hegemonie op de specerijenhandel in de Indische Oceaan. Die grondstoffen stroom kwam op gang richting Europa en daarmee de welvaart. Tegelijk won hetatholicisme sterk terrein. De Moorse tolerantie tegenover de joodse en christelijke religies werd abrupt beëindigd na de Reconquista. Hoewel dat herovering proces op zich enkele eeuwen in beslag had genomen. Met de 1e Kruisvaart begin 12e eeuw werd Lissabon 'en passant' op weg naar Jerusalem veroverd. Lissabon werd het centrum van de Europese handel. Tal van nieuwe gewassen, vruchten, specerijen kwamen uit de Nieuwe Wereld. Tomaten, tabak, peper, kruidnagels, mais en aardappelen, cacao en koffie. Maar Atlantische kabeljauw (bacalhau) uit New Foundland. Nog steeds dominant in het Portugese menu.

Portugal liep echter leeg, omdat het land geen midden klasse bezat die het vertrek van al die landgenoten naar de Nieuwe Wereld konden opvangen. Koning Manuel I had het land gemoderniseerd t.a.v. het rechtssysteem en het onderwijs. De Italiaanse Renaissance bracht een stroom van nieuwe humanistische idealen en nieuwe opvattingen op gang. Dit leidde tot radicale hervormingen van de universiteit. Tot dan toe kwamen alleen studenten uit religieuze oren. Nu werden ook studenten uit de adel en de bourgeoisie toegelaten. Dat is de tijd van Desiderius Erasmus en Spinoza. De invloed van de universiteit werd zo groot, dat het de monarchie bedreigde. Manuels zoon en troonopvolger verplaatste daarop de universiteit naar Coimbra. Ver van het machtscentrum. De leiding over het onderwijs kwam in handen van de Jezuïeten.

De oudste synagoge van Portugal staat in Tomar, het centrum van de Orde van de Tempeliers. Toeval?

Kadoorie Mekor Haim de synagoge van Porto is de grootste van het Iberisch schiereiland gebouwd in 1938. In de periode dat in Duitsland de synagogen branden. weerom een voorbeeld van de bijzondere wijze waarop Portugal omgaat met het beschermen van anders denkenden. Nadat de Tempeliers in heel Europa werden uitgeroeid, bleef de Orde ongemoeid in Portugal. Hoewel de Sefardim ook in het midden van de 16e eeuw met de inquisitie te maken kregen, was dat pas veel later dan dat het in Spanje het geval was. Alleen de huwelijkskens van koning João III met de dochter van katholieke koningen in Castilie en Leon Ferdinand en Isabel maakte deel uit van de bruidsschat dat het catholicisme ook in Portugal tot staatsgodsdienst verheven moest worden.

Sefardim in de Beira Interior
Alle steden hebben joodse Judiaria. De geschiedenis is uitstekend gedocumenteerd en tegenwoordig via toeristenbureaus ook direct beschikbaar. In Belmonte - de stad van Cabral, de ontdekker van Brazilië - is het Joods museum van Portugal. Guarda, Celorico da Beira, Gouveia, Covilhã, Trancoso, Pinhel, Penamacor, Linhares, Almeida, Manteigas en Oliveira de Hospital hebben allemaal joodse wijken.

De joden hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de handel in en de verwerking van wol uit de Serra da Estrela. De wijken zijn nu veelal in vervallen staat, hoewel de openbare ruimten overal zijn opgeknapt. De steden geven blijk van aandacht voor dit stuk van hun eigen cultuurhistorie. De huizen zijn echter klein en de stegen smal, waardoor niet aan moderne woonwensen kan worden voldaan. De eigendomsvraag zal veelal ook niet zijn opgelost, waar door panden in vervallen staat blijven staan.

Programma

zaterdag 26 juli

Individuele aankomst op landgoed, welkomstdrankje en kennismaking
Uitleg door Ankie en Pierik over de aanleiding van het programma en de workshopindeling.
Diner op het terras

zondag 27 juli

Ontbijt
1e opdracht: Deze opdracht is een soort woordspin, in tekst en beeld. Gedachten vertalen naar woorden, woorden vertalen naar beeld.
Symboliek.
Lunch
Deelnemers gaan dit op grote vellen doen, proberen op deze manier een eigen beeldtaal te ontwikkelen, naar aanleiding van dit onderwerp.
Diner

maandag 28 juli

Ontbijt
Natuurwandeling over het Landgoed met Eelco met uitleg over de bijzondere natuur van de Serra da Estrela

en de biologisch-dynamische landbouwpraktijk van het landgoed.
Lunch

Deze dag gaan we fotograferen. De opdracht wordt; een plek in het landschap of in het dorp, vinden die past bij de woorden en symbolen van vorige dag. Zo worden gedachten, woorden en symbolen verbonden met een plek.
Bezoek aan Belmonte, het Joodse museum en lezing.
Diner

dinsdag 29 juli

Ontbijt
Workshop materialen ontdekken, beginnen met het maken van een huisje.
Lunch
Doorwerken aan het huisje.
Facultatief bezoek aan het historische centrum van Guarda .
Diner
Avond: lezing of documentaire

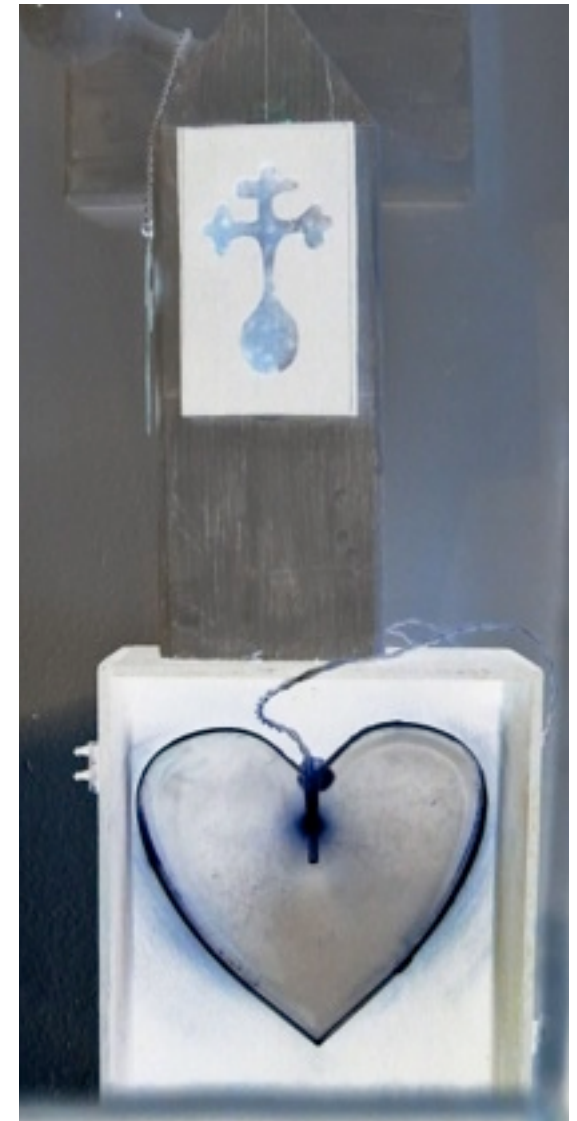
woensdag 30 juli

Ontbijt
Inloop atelier vanaf 10.00 tot 13.00 uur. Iedereen kiest z'n eigen tijd en werkt facultatief aan de eigen objecten.
Lunch
Start symbolen maken eigen ontwerp geïnspireerd op onze documentatie en wat ze zelf gezien en gehoord en getekend hebben
Diner
Avond Sterren kijken vanaf het panoramaterras met Eelco

donderdag 31 juli

Ontbijt
Inloopatelier vanaf 10.00 tot 13.00 uur en van 16.00 tot 19.00 uur. Deze dag zijn de huisjes de foto's en symbolen af.
Lunch
Expositie inrichten.
Expositie opening om 17.00 uur.
Diner

vrijdag 1 augustus
vertrek na het ontbijt

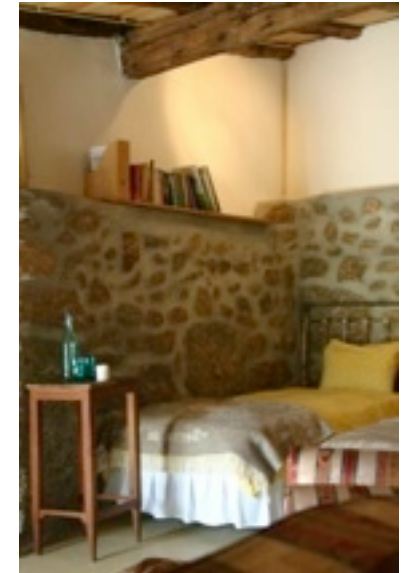
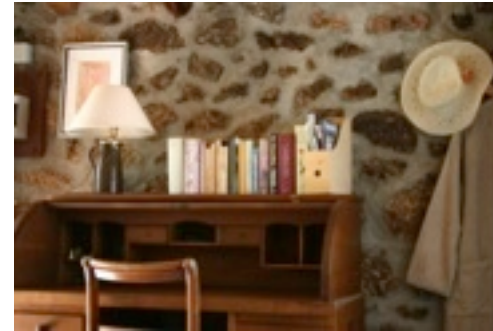
Accommodatie

QUINTA DA MALUCA Uniek onder architectuur verbouwde traditioneel granieten landhuis, met grote leefruimte van 70 m2 met slaapbank, open keuken, badkamer en trap naar grote mezzanine van 50 m2 met slaapruijnte voor 2 pers. Uniek uitzicht over vallei van de Rio Mondego. Ecologische vloerverwarming en warm water op basis van hout en zonnepaneel. 3 ha land.

STUDIO'S in de bijgebouwen van Quinta da Portela, de herenboerderij van het domein, zijn 6 studio's ingericht, elk met eigen entree, privé badkamer met douche, en allemaal in een eigen stijl verrassend ingericht met antiek, kunst, goede bedden, schrijftafel, zitgedeelte en uitzicht over de vallei.

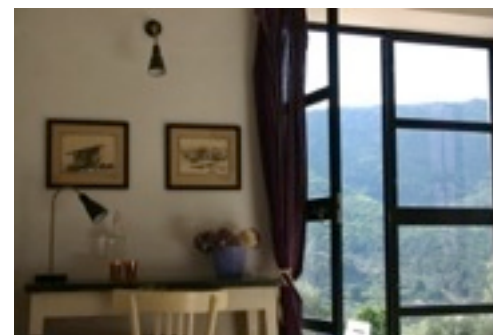

CASA DAS POMBAS Sfeervol verbouwd landhuisje met leefruimte 35 m2, open keuken en vloerverwarming en open haard, smalle wenteltrap naar etage met een fijne slaapkamer met 2-pers. bed en een kleine 1-pers. kamer, badkamer met ligbad. Terrassen voor het huis omringd door olijfbomen.

KAMPEREN IN DE OLIJFGAARD

kamperen kan in onze eenvoudige, ruime bungalowtenten met 2 echte bedden en beddengoed. of in eigen tent. de olijfgaard is 2,5 ha en heeft een badhuis met douches en toiletten.

Faciliteiten

22 ha landgoed
biologische keuken
slow food
terras & strandje
waterbassins
panoramaterras
amfitheater
gastenkamer
zomerbar
dôme
maluca art atelier
paviljoen atelier
rots theater
stal
45 schapen
1 paard
1 ezel
kippen
honden
katten
konijnen

Prijs

<u>7-daags/6 nachten arrangement</u>	<u>p.p.</u>	<u>1p toeslag</u>
in studio	€ 635	€ 90
in tent & bed	€ 535	€ 30
kampeerplaats	€ 435	

Het arrangement is inclusief:

- 6 x overnachtingen in een studio/ tent / kampeerplaats
- 6 x uitgebreid ontbijt
- 5 x lunchbuffet
- 6 x diner
- 5 dagen workshop met Pierik, Ankie en Eelco
- overige activiteiten in het programma, wandelingen, gebruik van de faciliteiten op het landgoed

Exclusief vlucht, vervoer van en naar luchthaven, verzekeringen.

Reservering geschiedt bij aanbetaling van 40% van het totale bedrag. 2 maanden voor aanvang dient 60% betaald te worden.

Bij annulering tot 2 maanden voor aanvang van de reservering zijn de kosten 10% van het totale bedrag. Bij annulering tot 1 maand voor aanvang zijn de kosten 60%. Tot de aanvang 90%. Bij aanvang 100%. Bij annulering is het mogelijk iemand anders voor te stellen.

Voor vragen en reserveringen mailt u naar :
info@dominiovaledomondego.com

De maaltijden zijn bereid met biologische en biologisch-dynamische producten, van eigen tuin of uit de streek. Uiteraard houden we rekening met vegetariërs of speciale diëten. Geef dat vast bij reservering op.

Aankomst is op zaterdag voor het diner, vertrek op vrijdag na het ontbijt. Het is mogelijk voorafgaand of na afloop extra dagen bij te boeken op basis van logies & ontbijt. Extra nacht logies & ontbijt:
studio € 60
tent & bed € 40
kampeerplaats € 20

De Serra da Estrela is een ruig natuurlandschap, we raden dan ook aan om makkelijke schoenen en kleding mee te nemen. Als de zon schijnt, dan is het warm, in de zomer zelfs heet, dus neem een hoed of pet en zonnebrand mee. Ook in de zomer kan het soms 's nachts afkoelen, dus neem in ieder geval een warm vest mee.

In de studio's en tenten is beddengoed en handdoeken aanwezig. Ook hebben we badhanddoeken voor bij het zwembad. wasmachine aanwezig.

Volgend op de Símbolo Mágico week organiseren we het ANGEL ART FESTIVAL (2 t/m 8 augustus). Als je belangstelling hebt om ook aan deze week mee te doen in combinatie met Símbolo Mágico, dan krijg je 10% korting op de 2e workshopweek.

Dominio Vale do Mondego
Karin Sligting & Eelco Schaap
Quinta da Portela, Faia, Guarda
Portugal
tel. 00-351-271926276
telm. 00-351-968225489
info@dominiovaledomondego.com
www.dominiovaledomondego.com

Locatie

Dominio Vale do Mondego ligt in de Beira Alta district in het binnenland van Portugal. We zijn op ongeveer 45 km van de grens met Spanje verwijderd, op de hoogte van Salamanca.

Vliegen:

naar Porto - met TAP, Transavia & Ryanair
met de huurauto is het 2 uur rijden over goede tolsnelwegen
met de bus naar Guarda duurt 3 uur
met de trein duurt Guarda 3,5 uur

naar Lissabon - met KLM, TAP, Transavia & Easyjet
met de huurauto is het 3 uur rijden over goede tolsnelwegen
met de bus naar Guarda is 4 uur
met de trein naar Guarda is het 4,5 uur

Openbaar Vervoer vanaf Lissabon en Porto:

voor de bus kijkt u op: www.rede-expressos.pt
voor de trein kijkt u op: www.cp.pt

met de auto:

vanaf Nederland rijdt u door Frankrijk naar Spanje Baskenland en dan via Salamanca de grens over Portugal in, vandaar is het nog maar 45 km.

Komt u er niet uit, dan vraagt u het ons!

Met de bevestiging sturen we een uitgebreide reisbeschrijving mee.